

פרוטוקול מס' 5/ב

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי,
ז' בכסלו תשי"ג - 25.11.1962,
בשעה 8.30

ז. שפר - סגן יו"ר הכנסת.

נוכחו:

חברי הנוכחה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- ב. אזניה
- סיעף אלדין אלזועבי
- ס. אונא
- ע. איכילוב
- י. אורי
- י. בן-צבי
- ה. ברנר
- ש. בבה
- י. בד-יהודה
- ש. גרידי
- ס. וילנר
- סאלח חסן ח'ניפס
- א. כהן (במקום פ. רוזן)
- ש. לורנץ
- ע. סימון
- א. רזיאל-נאור
- א. סטופ
- ר. צברי
- י. ש. רוזנברג
- י. שפירא
- ג. מועדי

מוזמנים:

- ח. למדן
- ש. פרסיץ
- י. קרן-צבי - מטעם משרד המשפטים
- ס. רוזטי - מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת
- ח. ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת

חסרו:

- י. בן-אהרן
- א. דויטש
- ק. כהנא
- א. כלפון
- י. רפאל

סדר-היום:

- א. הצעות לסדר-היום.
- ב. קביעת זמן לדיון בהודעת הממשלה.
- ג. קביעת זמן לדיון בחוק מלווה חובה.
- ד. ערעורה של חברת הכנסת ש. פרסיץ על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעתה לסדר-היום בענין בית-המדרש למורים בבית-הכרם.
- ה. ערעוריו של חבר הכנסת מ. וילנר על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעותיו לסדר-היום בענין שחרור פושעי מלחמה וענין בחירות לעיריית נצרת.
- ו. הרכב ועדת-המשנה לענין הטכסים הלאומיים.
- ז. בקשת חברי הכנסת ח. למדן וד. ליבשיץ להכיר בהם כבסיעה בשם "לאחדות העבודה"

1. הצעות לסדר-היום:

היו"ר ד. בר-רב-האי:

נוסף לסדר-היום שנקבע לישיבה זו, וקודם לו, עלינו לדון בשלשה הסעיפים הבאים:

1. מסגרת הזמן לדיון בהודעת שר החוץ מאתמול.

2. מסגרת הזמן לדיון בחוק מלווה החובה.

3. ערעורה של חברת הכנסת ש. פרסיץ, מסיעת

הציונים הכלליים, על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעתה לסדר-היום בענין בית-המדרש למורים בבית-הכרם.

ע. איכילוב:

אני מציע להעמיד בסדר-יומה של הוועדה את הסעיפים הבאים:

א. הודעה מוקדמת לחברי הכנסת בדבר סדר-היום של ישיבות הכנסת.

ב. הקפדה על תקנות והנהג של הנחת חוק 24 שעות לפני הדיון על שולחן הכנסת.

ג. זכות-הגנה על הסתייגות משותפת לכמה חברי כנסת.

ד. קביעת נוהג במקרה של הצעה להבעת אי-אמון לשר אחד.

א. כהן:

אני מציע להרחיב את הדיון על מסגרת התקבול, והסדר בו נוהגים בכנסת.

י. בר-יהודה:

אני מציע לדון בשאלת "דברי הכנסת". קבלנו בשעתו החלטה בענין זה, אך אין מקיימים אותה.

ה ד ח ל ט

להעמיד בסדר-יומה של הוועדה את הסעיפים הבאים:

א. הודעה מוקדמת לחברי הכנסת בדבר סדר-היום של ישיבות הכנסת;

ב. הקפדה על תקנות והנהג של הנחת חוק 24 שעות לפני הדיון בו על שולחן הכנסת.

ג. זכות הגנה על הסתייגות משותפת לכמה חברי כנסת.

ד. קביעת נוהג במקרה של הצעה להבעת אי-אמון לשר אחד.

ה. "דברי הכנסת".

./.

ב. קביעת זמן לדיון על הודעת שר החוץ:

היו"ר ד. גר-דיב-האי: עלינו לקבוע את הזמן לדיון על הודעת שר החוץ.

ע. איבילוב: בתנאים אחדים היה אפשר להדחיק את הדיון על נושא זה, אך בתנאים אלו אני מוכן להצטמצם ואני מציע להקציב לדיון 5 שעות.

י. גר-יהודה: יש לי הצעה - אינני מציע אותה להצבעה, מכיון שאינני רוצה ליצור תקדימים. אך אני מציע לסייעות לבוא לידי הסכם ולהסתפק בהודעות בלבד ולא לקיים דיון מקיף.

אני רוצה שנשאל את עצמנו מהו אופיו העיקרי של דיון זה. - אני מניח שפולגתי נמצאת גם מבחינה פנימית במצב כזה שאין לה כל פחד מפני ויכוח פנימי ואני אומר דברים אלה כאינשרטנט בסובן הרע של המלה. אם נפתח בוויכוח הרי 15 - 20 אחוז ממנו יהיו מכוונים לפראג ואילו 80 - 90 אחוזים יהיו מכוונים האחד לשני. לי, למשל, יש לברר דברים לומר לשר החוץ על הודעתו אתמול. ואנו יודעים שמלאכת הוויכוח ידועה לנו. לי נדמה שחשוב יותר שהיאם בתוכן הדיון יהיה הפוך ושהחלק הגדול שבו יוקדש לפראג. אם נסכים להסתפק בהודעת תרכז כל סיעה את עיקר דברה לענין זה.

אינני מציע הצעה זו להצבעה משום שאינני רוצה ליצור תקדים שאנו נוכל להחליט שאין לקיים דיון לאחר הודעת מסלה, ושאפשר יהיה על-פי החלטה שלנו להסתפק בהודעות.

ועודו בעת ובעונה אחת דנים בענין זה בשני מוסדות: בכנסת ובוועד הפועל הציוני. ויש כאן דבר מאפייני עד למאד. בוועד הפועל הציוני אסרו עלינו אפילו לתת הודעה בשם הסיעה. קודם כל החליטה על-כך באופן אולטימטיבי ההנהלה הציונית וכרוכ קולות החליטה על-כך הנשיאות. היתה הודעה של אלה, שהם ביניהם הסכימו על נוסח ההודעה, ולי היתה תוספת, אך לא נתנו לי רשות למסור אותה.

ש. בבני: אינני רוצה לעמוד על הזכות הפורמלית: הבית החליט על עריכת דיון ולא על מסירת הודעות. אך יחד עם זאת אני חושב שהוויכוח דרוש, וזאת משתי הנחות. קודם כל אני הופך את הפרופורציה שהזכיר חבר הכנסת גר-יהודה. לדעתי, רוב האחריות מצווה עלינו לאצטנט, עד כמה שאפשר, מבשטח החיצוני; וכנגד זה אינני רואה - לא רק שום זכות - אבל אני רואה צורך, שבשטח הפנימי, הבית במקרה מסוג זה, יתאחד כולו נגד אותו הסייעוט האנטי-לאומי. וזאת תהיה הפגנה לא רק כלפי חוץ, אלא כלפי פנים. לכן, אני רואה בוויכוח זה גם יסודות חיוביים, ואיננו יכולים לקבל את הצעתו של חבר הכנסת גר-יהודה, ועלינו לקבוע רק את מסגרת הדיון.

ג. מזניח: גם לדעתי אין להסתפק בהודעות ויש לקיים דיון בענין זה.

א. כהנא: אילו אפשר היה להניע לידי הסכם בין הסייעות, הייתי מציע להניע לידי הסכם על קו הדיון. הצעתו של חבר הכנסת גר-יהודה אינה יכולה לעזור לנו אם הסייעות לא תראנה, האחת לשניה, את הודעותיהן, לפני שתמסרנה בכנסת.

ג. ערעורה של חברת הכנסת ש. פרסיץ נשם סיעת הציונים הכלליים על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעתם לסדר-היום בעניין בית-המדרש למורים בבית-הכרם:

ז. שפר - סגן-יושב-ראש הכנסת:

בנשיאות נתעוררה שאלה בקשר להצעה לסדר-היום לדון על החלטת הממשלה בנוגע לבית-המדרש למורים בבית-הכרם. השאלה היא: איזה פרק זמן צריך לעבור בין שאלה המוגשת להצעה לסדר-היום בכנסת פעם אחת ובין הפעם השניה. שאלת בית-המדרש למורים בבית-הכרם עמדה כבר כהצעה לסדר-היום בדיון בכנסת והכנסת דנה בעניין זה. אינני מדבר על הוועדות אלא על הכנסת עצמה. הנשיאות החליטה לשאול את דעתה של ועדת הכנסת בעניין זה. היא לא הייתה נכונה, בעניין זה, לקבוע נוהג על דעתה היא, גם מפני שאין הוא מחייב. לנשיאות אין דעה בעניין זה, והיא מבקשת מאת ועדת הכנסת לפסוק הלכה ולהורות הוראה.

ירשה לי היושב-ראש להעלות עוד שאלה, שגם בקשר אליה מבקשת הנשיאות מאת ועדת הכנסת לקבוע נוהג. השאלה היא: הסדר בהצבעת אי-אמון לשר אחד - לא לממשלה כולה. התקבון שלנו נוגע רק בשאלה הצבעת אי-אמון לממשלה כולה ולא לשר אחד.

ש. פרסיץ:

אינני רוצה להתערב כרגע בדיון על השאלה: מה דינן של שתי הצעות זהות המועלות על סדר-היום, ואם אפשר לדון על שאלות אלו בפרק זמן קצר יותר מפעם אחת. לגבי דיני שאלה זו אינה עומדת. מפני שהצעת לסדר-היום לדון על החלטת הממשלה בעניין בית-המדרש למורים בבית-הכרם לא הועלתה עד היום על סדר-היום. הצעה זו היא הצעה חדשה לחלוטין. היא לא יכלה לעלות על סדר-היום מטעם פשוט: מפני שהחלטת הממשלה לא הייתה קיימת. הייתה הצעה לסדר-היום לדון על הצעות משרד החינוך בקשר לבית-המדרש למורים, והדבר הזה הועלה על סדר-היום והשר אמר אז: מה יש לטעון בעניין זה, כאשר הוא נמצא בטיפול הממשלה והממשלה תחליט בו? ואז היו חברים שאמרו שאנו עומדים לפני פגרת הכנסת ואם הממשלה תחליט כך או אחרת יהיה צורך לדון בהחלטה. היו כאלה שהציעו אפילו לקרוא למושב מיוחד של הכנסת בימי הפגרה. החלטת הממשלה בעניין זה נפלה סמוך לטיוטת פגרת הכנסת, ולא נקרא מושב מיוחד. אך זה לא מנע מאתנו להציע מיד, עם פתיחת הכנסת, לדון בשאלה, שלא היה בה דיון.

אני מבקשת לראות את הדבר הזה כדחוף ביותר, מבלי לקשור אותו עם השאלה שעורר סגן יושב-ראש הכנסת ז. שפר, שהיא שאלה נכבדה מאד ווועדת הכנסת בודאי תחליט את אשר תחליט בעניין זה.

הינ'ר ד. בר-רבג-האי:

כפי שאני מבין הוצגו בפנינו שתי שאלות: א. אם אפשר בכלל להעמיד את ההצעה בסדר-היום; וב. אם היא דחופה. (ש. פרסיץ: סגן יושב-ראש הכנסת יצא מתוך הנחה ששאלה שו כבר הובאה לכנסת. אני אומרת: היא לא הובאה.) עלינו להחליט אם אמנם לא הובאה שאלה זו כבר קודם, ואם לאו - אם יש להכיר בדחיפותה או לא.

ע. איכילוב:

אשר לשאלה שהעלה בפנינו סגן יושב-ראש הכנסת - אני מציע עוד היום להחליט על ישיבת ועדת המשנה לתקבון שתדון בשאלה זו.

חברת הכנסת פרסיץ הביאה בפנינו שאלה אחרת. בשעתו הוצע לדון על הצעות משרד החינוך וכיום ההצעה היא לדון בהחלטת הממשלה; אלה הם שני דברים נפרדים. ומכיון שההחלטה כבר נתקבלה - יש לראות הצעה זו כדחופה.

ש. בנה:

אפשר כסובן לפסוק הלכה כפי שפסק סגן יושב-ראש הכנסת. אך אין זה נוגע לעניין העומד עכשו לפנינו. סגן יושב-ראש הכנסת לא אמר שהנשיאות החליטה שהעניין אינו דחוף; הוא רק אמר שנתעוררה אצלם בכלל שאלה אם אפשר להעמיד את העניין בסדר-היום. אני מציע שהוועדה תחליט שאין כל סניעה להעלות את העניין לסדר-היום ותראה הצעה זו כהצעה דחופה.

ערעורה של ש. פרטיץ על
החלטת הנשיאות - בית-המדרש למורים

א. רוזיאל-נאור:

יש להבחין בין הדיון שכבר נתקיים פעם על
נושא זה ובין הדיון הנדרש. אותה ההבחנה
היא: שאז היתה הצעה וכיום זה כבר ביצוע.

אבל, מלבד זאת, אני רוצה להביא אסמכתא
מדבר אחר שקדם לו: עניין הסטאטוס, שהוגש לכנסת, נלקח חזרה ושוב
הוגש לכנסת. אותו הדיון צריך לחול גם על עניין הסטינר.

ב. אשוניה:

אני בדעה שעניין זה עוד לא נדון בכנסת,
מכיון שהשאלה שנידונה פעם, היתה שאלת
הצעות מסדר-החנינוך, ואילו הפעם קיימת החלטת הממשלה, שעליה מציעים לדון.
יחד עם זאת, אינני רואה מדוע יש לעמוד על דחיפותה של הצעה זו ולדרוש
שהיא תועלה עוד השבוע, בשעה שאפשר להסתפק בכך שהיא תועלה ביום רביעי
הבא, היום המוקדש להצעות לסדר-היום.

ג. גר-הנורה:

אני מניח שלגבי העניין עצמו אין כל ספק.
השאלה היא רק אם ההצעה דחופה או לא.
אך, כדי לצהוג בסדר כלפי הפרוצדורה: אני שואל - האם קיימת החלטה שלילית
לגבי הדחיפות. אינני רוצה לדחות דבר דחוף על-ידי טכניקה, אך אינני
רוצה שונהג שלא לפי הפרוצדורה שלנו.

אני מציע שאת ההצעה בנוגע לדחיפות נדחה
לסוף הישיבה ונשאל את פי הנשיאות אם היא קבלה החלטה שלילית לגבי הדחיפות.

אשר לדחיפות, עלי לומר שאני רואה עניין
זה כדחוף, משום שהשר הנריד את ההצעה מסדר-היום בנימוק "אנחנו לא נעשה
זאת". כלומר, על-ידי כך הוא דחה את הדיון ולא את השאלה.

ה. גר-רב-האי:

הנשיאות העלתה בפנינו שאלה, אם הצעה
מסויימת יכולה להכלל בסדר-היום או לא.
בעניין זה אני יכול לסכם את דעת הרוב שמותר להעלות שאלה זו לסדר-היום.
עתה, מתעוררת שאלת הדחיפות של ההצעה.

ז. שפר, סגן יושב-ראש הכנסת:

מכיון שחשבו שאין מקום להצעה, ממילא לא
דנו בשאלת הדחיפות. אך אם החלטתם כאשר
החלטתם - רצוי שתחליטו גם בשאלת הדחיפות.

ברצוני לטנוע אי-הבנה, מפני שבאופן פורמאלי
השאלה צריכה לעבור חזרה לנשיאות לאחר שקבלתם החלטה. אך היושב-ראש
והסגנים אינם מתנגדים לכך שאתם תדונו כבר עתה בשאלת הדחיפות. ה' ה' ה' ה'
ד. גר-רב-האי: זהו תקדים בלתי-רצוי. אני מודה, שהואיל והיושב-ראש
והסגנים לא ראו מקום להצעה, הם גם דחו, ממילא, את הדחיפות.

י. שפירא:

לדעתי צריכה הנשיאות להחליט בדחיפות
השאלה לאור החלטתה של ועדת הכנסת. ואם
היא תחליט שאין לראות שאלה זו כדחופה, - נדון אנו בערעור על החלטה.

ש. פרטיץ:

לא הייתי מופיעה בפניכם היום אילו לא
נמסר לי מן הנשיאות: א. הנשיאות אינה
רואה דחיפות בשאלה זו (הודעה זו נמסרה לי על-ידי מר רוזטי); וב. התעוררו
אצלה ספקות אם בכלל יש להעלות את השאלה לסדר-היום. ערעורתי מיר על
ההחלטה הראשונה, ובאופן כזה הוזמנתי לטון. כרגע אין כל סיבה לדחות את
ההחלטה בעניין זה.

י. ש. רוזנברג:

לדעתי עלינו למסור לנשיאות הכנסת על החלטתנו בשאלה הראשונה, ולבקש ממנה לקבוע עמדה לגבי הדחיפות, לאור החלטתנו.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

אני מבין שוועדת הכנסת סחליטה שיש מקום להצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ש. פרסיץ בעניין בית-המדרש למורים בבית-הכרם, והיא מציגה ליושב-ראש והסגנים, לאור החלטתה, לדון בשאלת הדחיפות של הצעה זו.

י. בר-יהודה:

אין זה מתפקידנו לבדוק אם הדברים שנאמרו כאן על-ידי סגן יושב-ראש הכנסת נאמרו ברשותה של הנשיאות. ברגע שהוא מסר לנו הודעה - הרי זו הודעה בשמה של הנשיאות. והוא הודיע שהנשיאות דחתה את הדחיפות.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

אני מעמיד להצבעה את השאלה אם יש להחזיר את שאלת הדחיפות להכרעת הנשיאות או לא.

ה צ ב ע ה

הוחלט

אין להחליט מייד בשאלת הדחיפות.

ה ד ח ל ט

בסדר-היום

א. יש מקום להעמיד את ההצעה לסדר-היום של חברת הכנסת ש. פרסיץ, בשם סיעת הציונים הכלליים, בעניין בית-המדרש למורים בבית-הכרם.

ב. שאלת הדחיפות מועברת ליושב-ראש הכנסת והסגנים. במקרה שהחלטתם תהיה שלילית, תתכנס ועדת הכנסת עוד היום, על-מנת לדון בערעורה של חברת השנסת ש. פרסיץ על החלטת הנשיאות.

ש. פרסיץ:

חרשו נא לי להשתמש בהזדמנות זו ולהעלות שאלה, בשם ועדת החינוך והתרבות,

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

לאחר הישיבה אפשר לפנות אלי ולעודר כל שאלה הנובעת לוועדה זו.

/.

ד. בקשת חמש סיעות לדון מחדש בפרק התקנון הדן בסמכויות הוועדות:

י. בר-יהודה:

בישיבה הקודמת החלטנו להעביר את עניין סמכויות הוועדות לוועדת התקנון. בינתיים, נודע לי שיושב-ראש ועדת הכנסת הודיע לוועדת הפנים שהחלטה שנתקבלה עוד קודם לכן היא המחייבת. אני מערער על פירושו זה ^{ש/5} ויושב-ראש הוועדה, ואני מבקש לדון בהקדם בשאלה זו, כי כל עוד לא נתקבלה הכרעה בעניין, אנו מעכבים עבודתה של ועדה אחרת.

בשנות קיומה של הכנסת הראשונה ומזמן קיומה של הכנסת השנייה, קיים אצלנו כלל, שאין מחליטים מחדש בכל שאלה, אלא אם כן בוטלה ההחלטה הקודמת. לי היה ברור, שאם מחליטים שיש לדון מחדש בעניין סמכויות הוועדות, פירושו של דבר שנתבטלה ההחלטה הקודמת.

ע. איכילוב:

אני מציע לכנס את ועדת-המשנה לעניני תקנון ביום ב' הבא ולדון בשאלה זו, שאינה סובלת דיחוי.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

עלי לציין:

א. לא כינסתי את הוועדת-המשנה לעניני תקנון משום שהבינותי מדברי חבר-הכנסת בר-יהודה שהוא לא יוכל להשתתף בישיבה זו.

ב. ההחלטה שנתקבלה אומרת: כל חלק מן התקנון המונח על שולחן הכנסת - מחייב.

ה. ערעורו של חבר הכנסת וילנר על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעותיו לסדר-היום בעניין שחרור קסלרינג ופושעי המלחמה, ובעניין הבחירות לעיריית נצרת.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

חבר הכנסת וילנר ימק את ערעוריו.

מ. וילנר:

אני מציע להזמין לכאן את בא-כח הנשיאות.

ש. נבנה:

אני מציע לשמוע תחילה את נימוקיו של חבר הכנסת וילנר, ורק לאחר זאת נחליט אם יש להזמין את בא-כח הנשיאות או לא.

י. שפירא:

בדרך כלל מזמינים את הנשיאות כדי להגן על החלטתה. במקרה זה שמענו כבר את נימוקיה ואין כל צורך להזמין מחדש. אם הנשיאות מותרת על זכותה זו לשמוע את דברי המערער - אין חבר הכנסת וילנר צריך להתלונן על-כך.

י. ש. רוזנברג:

חבר הכנסת וילנר צריך לשכנע אותנו ולא את הנשיאות, שהדבר יצא כבר מידה.

./.

ערעוריו של ס. וילנר על
החלטות הנשיאות לא להכיר
בדחיפות הצעותיו לסדר-היום:
א. שחרור קסלרינג; ב. עיריית נצרת.

ה. ברגר:

אני סבור שבכלל איננו צריכים להאחז בנימוקו
של חבר הכנסת וילנר. יש טעם לדון בערעור על-
כך שהנשיאות שוללת דחיפות מהצעה לסדר-היום, כאשר המצב הוא כזה שאי-אפשר
לחכות עד אותו היום שבכלל באות ההצעות לסדר-היום, והשאלה היא כל-כך
דחופה שיש להעמידה מיד לפי דעת המציע, והנשיאות דוחה.

אבל, הדבר הזה עלה לפנינו לפני שבועיים,
וייתכן מאד שהטיפול של הנשיאות ושלנו בהצעות אלו לא היה נכון שלא
קבענו מייד דחיפות. אבל, בינתיים עבר שבוע, ובאותו שבוע שעבר היה
יום סוקדש להצעות לסדר-היום, ולכן ההצעות היו גם הצעות לסדר-היום מטעם
הסיעה הקומוניסטית. לפי הנוהג אצלנו כל סיעה יכולה לבוא ולומר: אנו
מוותרים על אשאאא השאלה הזו ובמקומה אנחנו מעלים שאלה אחרת. זאת
אומרת, כי את הדחיפות של שתי הצעות אלו דחתה לא הנשיאות, אלא הסיעה
הקומוניסטית בעצמה. ייתכן שיש מקום לתלונה. אבל לא אנחנו מוססכים
לדון בשאלה זו. לכן, אני מציע להוריד את ההצעה מסדר-היום.

ס. וילנר:

אמנם נכון הוא שההצעות יכולות לשנות את
הצעותיך, אבל קורה לפעמים שהנשיאות רואה
בשאלה מסויימת עניין דחוף והיא מעלה אותו לסדר-היום ומבקשת את כל
הסיעות שיש להן הצעות באותו עניין, להעלותן יחד. וכך יצא שבדברנו
בעניין החשמל ולא בעניין שתי הצעות אלו.

אשר לעצם העניין: אני מפרד הפרדה
במורה בין שתי הבעיות ואין כל קשר ביניהן.

א. לפני זמן קצר נודע בציבוריות בכל
העולם דבר שחרור פושעי מלחמה ראשיים באזורי הכיבוש האמריקניאם
והבריטי - בעיקר אמריקני - בגרמניה, ובתוכם קסלרינג, אחד מן הפושעים
הגדולים ביותר אשר נידון על פשעים נגד האנושות והשמדת עם. שחרורים
אלה הוזלכים ומתרבים הניאו לידי כך שקמה תנועת מחאה - גם פרלמנטרית -
בכמה ארצות, ובמיוחד יש לציין את התגובה של הפרלמנט האיטלקי, אשר
קסלרינג היה במיוחד קשור לפשעים שנעשו באיטליה בזמן מלחמת העולם
השנייה. שחרור הפושעים האלה הניא לתוצאות חמורות מאד לגבי העם היהודי,
החמיר את האנטישמיות בגרמניה המערבית, הניא לנצחונות מסויים של מפלגות
נאציות. דבר זה מעורר סכנות חמורות לחידוש הנאציזם וסכנות להטובים
היהודים ולשלום. דבר זה קשור גם בדעות הניתנת לפושעי מלחמה אלה
לארגן ארגוני פוליטיים נאציים וארגונים אלה ופושעים אלה בגלוי
מצדיקים את מה שעשה היטלר ליהודים ובגלוי אומרים ש...

י. אורני:

איננו חייבים לשמוע את הדברים האלה. איך הוא
מעוז לשבת כאן?!

י. שפירא:

הוא נבחר לשבת כאן.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

חבר הכנסת וילנר יושב כאן בתוקף בחירתו.

י. אורני:

אני איני רוצה לשמוע את כל השטויות האלו.

ס. וילנר:

אני חושב שזהו הסבר למעשים ולשיטות האלה,
המגינים בעקיפין על שחרור פושעי המלחמה.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:

עליך רק להסביר לנו מה יקרה אם הצעות אלו
תועלינה לסדר-היום בשבוע הבא ולא השבוע.

25.11.1952

ערעוריו של מנרילנר על החלטות הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעותיו לסדר-היום א. שחרור קסלרינג; ב. עיריית נצרת

הינ'ר ד. בר-רב-האי: עליך להסביר לנו מה ישתנה אם הצעתך תופלה לסדר-היום בשבוע הבא, במקום בשבוע זה.

מ. וילנר: זה למעלה מחדשיים שמתקיימת השביתה בנצרת, שביתת עובדי הנקיון של העירייה. זוהי פרשה חמורה מאד, עד כדי כך, שאפילו ברית פועלי א"י בנצרת החליטה ברוב קולות לתמוך בה ובדרישת הפועלים, למרות שהם מאורגנים בארגון אחר, בקונגרס הפועלים הערביים.

העירייה בנצרת היא עירייה ממונה, ולמעשה אותם האלמנטים שהשלטון הבריטי, ערב צאתו מן הארץ מינה, ממשיכים לכהן שם. כתוצאה מעירייה ממונה אלו אאאנגרס סבל רב לתושבים וחירויות דמוקרטיות מינימאליות של התושבים נמצאות בסכנה. כמוכן, שהסיבה העיקרית לכך אינה בעוצה בעירייה, אלא בממשל הצנאי. עירייה נבחרת תהיה אחראית יותר ועצמאית יותר, והיא לא הייתה מרשה שביתה מעין זו תמשך יותר מחדשיים, ותגיע עד להתנגשויות דמים.

לכן, אנו מציעים להעמיד שאלה זו לסדר-היום כהצעה דחופה ואנו מציעים לקיים בחירות לעיריית נצרת, שבמשך 5 שנות קיום המדינה לא נבחרה. אנו גם חושבים שהתערבותה של הכנסת תשפיע לטובת העניין ולטובת תושבי נצרת והמדינה.

י. בר-יהודה: אני תומך בדחיפות, למרות הנימוקים, כי גם אם נחליט על בחירות לעיריית נצרת, יעבור עוד זמן רב עד אשר בחירות אלה יתקיימו.

הנימוק שלי הוא: אנחנו טדינה דמוקרטית ועלינו לנהוג לפי זאת. נזרקה כאן שאלה בחללו של אויר, האם העניין הוא כל-כך דחוף שיש להקדימו לדיון בהודעת שר החוץ, ואני מוסיף ואומר: אינני מציע שזה יהיה דחוף עד כדי לחיית הדיון הזה. (י. שפירא: השאלה לא הופנתה אליך).

י. ש. רוזנברג: לפי דבריו של חבר הכנסת וילנר מתקבל שהדחיפות היא בעניין השביתה ולא בעניין הבחירות. מכיון שעניין השביתה נידון עתה בוועדת הפנים, אינני מציע להעלות אותו בכנסת.

י. בן-צבי: עניין זה נידון בוועדת הפנים, ומשום כך אין כל טעם להעלותו כדחוף כל עוד לא נתקבלו מסקנות ועדת הפנים.

הינ'ר ד. בר-רב-האי: אין עניין זה נוגע לכאן. עלינו רק לאשר או לא לאשר את החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות ההצעה.

ה ד ח ל ט

לדחות את ערעוריו של חבר הכנסת מ. וילנר על החלטת הנשיאות שלא להכיר בהצעותיו לסדר-היום בעניין: א. קסלרינג ושחרור פושעי מלחמה. ב. עריכת בחירות לעיריית נצרת.

ד. סביעת זמן לדיון על מלווה החובות:

א. רוזיאל-נאור: אני מציעה 12 שעות.

ע. סימון: אני מציעה 4 שעות.

א. סטופ: 8 שעות.

י. ש. רוזנברג: 6 שעות.

ה. ר. ח. ל. ט.

להקציב לדיון על מלווה חובה -
מס רכוש 6 שעות.

הדיון יהיה סיעתי.

ע. איכילוב: אני מערער על החלטה זו ומבקש להעמידה מחדש לדיון
בישיבה הבאה.

ז. ועדה לבירור עניין הטכסים הלאומיים:

היו"ר ד. בר-רב-האי: ועדת-המסנה לבירור עניין הטכסים הלאומיים,
שהחלטנו עליה בשבוע שעבר, תהיה מורכבת מן

החברים הנאים:

ס. אונא	-	הפועל המזרחי
סיעף אלדין אלזועבי	-	הרשימה הדמוקרטית
ש. נבה	-	הציונים הכלליים
ד. בר-רב-האי	-	מפא"י
ה. ברגר	-	מפא"י
א. רוזיאל-נאור	-	תנועת החרות
י. ש. רוזנברג	-	המזרחי
ח. רובין	-	מפ"ם
פ. רוזן	-	פרוגרסיביים

עלינו לבחור ביושב-ראש לוועדה זו.

י. בר-רב-האי: אני מציע לבחור בחבר הכנסת פ. רוזן.

ה. ר. ח. ל. ט.

יו"ר ועדת-המסנה לבירור עניין
הטכסים הלאומיים יהיה חבר
הכנסת פ. רוזן.

./.

ח. בקשת חברי הכנסת ח. למדן וד. לינשיץ להכיר בהם ככסיעה בשם "לאחדות העבודה"

ה. למדן:

דברי יהיו קצרים. אינני בכנסת לתחום מוסרי או סנטימנטאלי, אם כי יש לי מה לומר גם בעניין זה - אלא, אני חושבת שעל ועדת הכנסת להשאר בתחום החוקי. ובעניין זה יש לי שתי טענות. ראשית, סעיפים התקנון שנתקבלו אינם ריטוראקטיביים, והם נוגעים רק לעתיד. אך גם אם הם ריטוראקטיביים, הם באים להגן על הסייעות, כדי שלא תוכל לקום סיעה ולקח לעצמה בשם אותה סיעה שממנה צאוף במידה שאשא שסיעתי אינה משתמשת בשם המפלגה שממנה פרשה, אין ועדת הכנסת רשאית להכנס לדיון בשאלה באיזה שם רשאית אני לקרוא לעצמי.

ה. נרגל:

ראשית, עלי לומר שוויכוח זה אינו כל-כך נעים, במיוחד כאשר המצב הוא כזה שחברים מסייעה שלישית צריכים לדון בסכסוך בין שתי סיעות אחרות. אבל, עובדה היא שהדבר הזה הובא בפנינו ואין לנו כל ברירה.

קודם כל אני סבור, עם כל הכבוד, שאין מקום לערעור של חבר הכנסת ברי-יהודה על מתן השם הזה לסייעה חדשה. שאלה זו היא שאלה שיש לה כבר היסטוריה וההיסטוריה הזו אומרת: היתה פעם מרץ מפלגה ששמה היה "אחדות העבודה", והשם הזה קשור (י. שפירא) זו לא היתה מפלגה - זו היתה התאחדות) והשם הזה קשור בכל מיני חוויות וזכרונות ולגבי אנשים רבים מאד בתוך תנועת הפועלים, קובע השם הזה משהו. וכאשר קרה שקבוצת חברים עזבה את מפלגת פועלי ארץ-ישראל ולקחה לעצמה את השם הזה בתוספת אות אחת "ל" - המצב היה כזה: אז היו עוד בחיים כל 6 האנשים ממיסדי "אחדות העבודה". עכשו יש 4. מבין ה-6 חמשה נשארו בטפא"י ושללו את הקמתה של המפלגה החדשה ואת השימוש בשם הזה למפלגה החדשה. לא נערך אז שום מפקד, אבל במידה שאפשר היה לקבוע את זה - הרושם היה שרוב החברים שהצטרפו למפא"י בשעת האיחוד שלה עם "הפועל הצעיר" נשארו בטפא"י. החברים, לפי הכרתי, לא התפעלו אז מן הדבר הזה וקבעו שהשם הזה, לצערנו הרב, הוא שם שכל אחד סותר לו לזכות בו מן ההפקר.

לכן, אינני מבין את הערעור מקבוצת חברים שעשו אז מעשה שעכשו הם אומרים שהם רואים בו מעשה פוגע במוסר הציבורי, בשעה שהוא היה כשר לגבי דידם והם עשו אותו. זה לגבי הטענה המוסרית.

ועכשו, לגבי דידי, קיימת טענה אחרת, והיא: טענה שקובעת לגבי. נביח - דבר שאיני מקבל אותו - אבל נביח לרגע שהטענה של חבר הכנסת ברי-יהודה צודקת ולא היתה זכות לשני חברים אלה ליטול לעצמם את השם הזה - אזי, הדרך שבה הוא צריך ללכת היא פשוטה מאד: הוא צריך למצוא לעצמו איזו אינסטנציה שהיא, שתאסור את השימוש בשם הזה על הקבוצה הקוראת לעצמה "מפלגת לאחדות העבודה". (י. ברי-יהודה: שום אינסטנציה אינה רשאית להחליט באיזה שם הקראנה לעצמן המפלגות. י. שפירא: ובית-המשפט בכל הארץ). יכולה להחליט, והכנסת בתוך הכנסת). ייתכן שיש אינסטנציה כזו וייתכן שאין אינסטנציה כזו - ורע מאד שאין אינסטנציה כזו - ייתכן שזה רע, ייתכן שזה לא רע. אבל, בפנינו עומדת העובדה שקבוצת אנשים שהתארגנה כמפלגה משתמשת בשם זה בחיים הציבוריים ובאים ודורשים מאתנו ליטול זכות מחברי כנסת, המייצגים מפלגה זו בכנסת, להקרא בכנסת בשם המפלגה שהם מייצגים אותה. זה דבר שאיננו יכולים לעשות. אם, כל אחד ואחד יכול להיות לו ערעור מוסרי נגד זה שמפלגה מסוימת קוראת לעצמה בשם זה מחוץ לכנסת, אבל כל עוד המפלגה הזאת קיימת בשם זה והיא מיוצגת כאן על-ידי בני חברים או 3 חברים או חבר אחד, והנציגות בכנסת תובעת לעצמה את הזכות להקרא בשם המפלגה שהיא מייצגת אותה בכנסת - לדעתי אין לנו כל אפשרות למנוע מהם את הזכות הזאת. לכן, אני חושב שאין לנו דרך אחרת, אלא להכיר בשם.

ע. איכילוב:

אדבר על נושא זה כשם שהייתי מדבר בין חברי ועדה ולא בפנינום כל-כך מגוון. אני מתלבט מאד בהחלטה. עמדה לפנינו שאלה באיזו מידה אנו מעוניינים בגיבוש המפלגה של היריב או בפיצולה. אצלנו בעניין זה ה"למעשה" סותר מאד את "להלכה", ומה שאנחנו עושים עומד בניגוד גמור למה שאנחנו אומרים. כאשר בן-גוריון, ראש מפא"י מופיע בפנינו הוא טוען שהוא מעוניין בטובת המדינה, וכשבאים לבחירות לכנסת הוא מפצל את התאחדות הסוחרים. (י. שפירא: לא היה כדבר הזה). (א. רוזנבלאט: את זאת עשה לבון). יוצא, שלמרות כל הערכתו של בן-גוריון או לבון שהיריב צריך להיות מגובש, רצו לפצל את התאחדות הסוחרים והעבירו את הרב פלדמן למפא"י.

ע. איכילוב:

ונוצרה התאחדות סוחרים נפרדת. במשא-ומתן אהנו אמר לנו בן-גוריון שהוא נגד המפלגות הקטנות, וכשהוא בא לבנות ממשלה הוא בונה הכל על-ידי מפלגות קטנות. (י. שפירא: גם מפלגה אחת לא כל-כך קטנה!) בעניין זה אינני יכול לכתוב. אני יודע שיש חלק אחד שקוואים לו תנועת העבודה, ואני שולל את קיומו המפלגתי. אבל, אני חושב שאילו המושג "מעמד הפועלים" היה מאורגן, ללא פיצול, היו הרבה זכרים כארץ יותר טובים במצב זה שנוצר. ואמנם, חבר הכנסת ברגר סיפר לנו את ההיסטוריה ובכל-זאת יש לי היסטוריה רבים עם מי הצדק בעניין זה. אני מכיר בזכותה המלאה של הסיעה המבקשת לאשר את שמה, אך לאחר שאני רואה את הרשימות המופיעות לקראת ועידת מפ"ם, שוב אינני יודע. ועוד לא ברור לי אם קיים אותו הדבר אשר ביחס אליו אנו צריכים לאשר או לא לאשר את השם. משום כך אינני מרגיש את עצמי חפשי להצביע בעניין זה לכאן או לכאן, והייתי מבקש מאת חברי הוועדה להטכים לדחיית ההצבעה לשבועיים ימים.

א. רוזיאל-נאור:

שמה של סיעה בכנסת לא רק שאינו יכול להיות שמה של הסיעה שממנה היא פרשה ואותה היא עזבה; הוא גם אינו יכול להיות כשמה של אחת הסיעות הקיימות בכנסת. במידה שהשם הזה אינו מזדהה עם אחת הסיעות הקיימות בכנסת - אפשר לאשר אותו. נדמה לי שהחום הסמכויות שוועדת הכנסת יכולה להתערב בו ולחלות עליו דעה הוא רק זה, וכל הנימוקים החברתיים, ההיסטוריים והדקדוקיים אינם נוגעים לה. אני הצעתי לחברת הכנסת למדן לקרוא למפלגה בשם "מאחדות העבודה". (י. בר-יהודה: במקרה כזה לא אערער). במהותו של דבר זה לא ישנה, כי ההיסטוריה נשארת והאידיאולוגיה נשארת. כל הכבוד לוועדת הכנסת, אך היא מוגבלת רק בזה אם השם הזה קיים בכנסת או לא. הוא לא היה קיים כשהלכו לבחירות; לא היתה מפלגה שהלכה לבחירות בשם זה. מפ"ם, עד כמה שמכירים אותה, ניסתה תמיד להדגיש שהיא מאוחדת, אבל היא לא הדגישה את החלקים שממנה היא מאוחדת; היא שמה את הדגש על ה"מאוחדת". לפי דעתי השם הזה אינו קיים בכנסת ומותר להשתמש בו.

א. כהן:

הצד הפורמאלי הוא לטובת חברת הכנסת ח. למדן. אבל, במציאות קיימת סיעה כנו. אילו היתה סיעתה של חברה הכנסת וראת עצמה בשם "הסיעה הפרלמנטרית לאחדות העבודה" ... (חם למדן: אתה תתן לי שם? אני אקרא לך: סיעת הכלליים בפרוגרסיביים).

י. בר-יהודה:

אני יודע שההכרעה כאן תהיה פוליטית ולא עניינית. (י. שפירא: זה לא בטוח!), ואני יודע שבוויכוחים בקשר עם הצד המוסרי ומשהו בקשר עם הצד הפורמאלי.

אחחיל מן הצד המוסרי. חבר הכנסת ברגר סיפר חלק מן ההיסטוריה. אינני מערער על מה שהוא סיפר כאן. הוא סיפר שאני וחברי יצאנו ממפא"י, וזה היה בערך אמצע 13 שנה, לאחר ש"אחדות העבודה" כמפלגה חדלה להתקיים וחדלה להשתמש בשם זה; היא החילה להשתמש מחדש בשם זה בשביל העתון. ראינו את עצמנו מחוייבים לא להשתמש בדיוק באותו השם. אני אינני קרוי ואינני רשאי לחת עמות לחברת הכנסת ח. למדן כיצד היא תקרא את מפלגתה. לכן מה שאני כרגע אומר - ואני העירותי זאת קודם - והנני חוזר ואומר, שאילו היה השם הזה בשינוי קטן, הריני מודיע - ובמקרים כאלה הרי אחם יכולים לסמוך עלי - לא היה עולה בדעתי לבוא ולערער. (ח. למדן: השם הקודם היה "לאחדות העבודה של פועלי ציון"). (י. שפירא: גם רובין לא היה מערער?) אני, ישראל בר-יהודה, אומר זאת כרגע. אני, ישראל בר-יהודה, יצחק בן-אהרן ואהרן ציזלינג; שלשה חברי כנסת לפחות -

אישור השם "לאחדות העבודה".

י. בר-יהודה:

זה יותר משנים - אפילו לפי הכרעה פוליטית. ישנם דברים שאפילו הכרעה פוליטית אינה יכולה לשנות. אין זה דבר חדש, ואחם יודעים זאת שקיימת סיעת "לאחדות העבודה" במפ"ס. בכנסת אתם משתמשים בזה הרבה יותר מאשר אנחנו - מחוץ לכנסת אנחנו משתמשים בזה יותר. אנחנו מערערים על-זה. אנחנו קיימים כאן בכנסת. הסיעה הזו יכולה לקרוא לעצמה בשם דומה, ואין זה חייב להיות בדיוק אותו השם. איננו צריך לתת עצות, אך אפשר למצוא שם דומה, ואז אני מוכן לקבל אותו. אבל שם זה בדיוק קשור עם דבר שישנו בכנסת, ואיננו יכול להסכים לכך ששנים יוכלו לקחת את השם משלושה.

היו"ר ד. בר-רב-האי: חבר הכנסת איכילוב הציע לדחות את ההצבעה. אך צריך להיות ברור שאם נקבל את הצעתו - הדיון נסתיים, עלינו רק להצביע.

ה ר ח ל ט

לדחות את ההצבעה בעניין אישור השם "לאחדות העבודה", לשבועיים ימים.

הישיבה ננעלה בשעה 11.05